

**Remissvar från Föreningen *Den kollektiva hjärnan* på
Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun
(SOU 2023:58)**

2014 startades nätverket *Den kollektiva hjärnan* (DKH) för att stärka de självorganiserade verksamheternas position inom det samtida konstfältet. Sedan 2018 är vi en ideell förening som delar och uppvärderar befintlig kunskap och hybrida arbetsmetoder. Vi representerar idag 42 medlemsorganisationer med totalt ca 1100 medlemmar. Dessa medlemmar finns i 16 av landets regioner och arrangerar sammantaget omkring 200 utställningar och närmare 900 kulturarrangemang årligen.

Våra verksamheter står ofta för det första steget i det konstnärliga ekosystemet, i ett experimentellt kunskapsformulerande och i konstnärlig produktion. Många är exemplen på hur konstverk som först utvecklats med stöd av någon av våra medlemsorganisationer sedan presenteras i utställningar på större konsthallar, museer och internationella utställningar. Våra medlemsorganisationer står för en bredd av möjliga konstnärliga uttryck, utvecklar nya och hybrida arbetsmetoder och bidrar till en stor geografisk spridning av samtidskonsten. Genom våra verksamheter möjliggör vi konstnärlig utveckling, kritisk reflektion och samhällsdiskussion i hela landet.

Men av *Den kollektiva hjärnans* 42 medlemmar är endast två (Ställbergs gruva och Rejmyre Art Lab) med i Kultursamverkansmodellen. Många fler av medlemmarna bedriver professionell publik verksamhet och har varit verksamma i över 10 år. Flera medlemmar är intresserade av att komma med i modellen och DKH förordar att nya aktörer ges utrymme i modellen och därmed stärker bild och form-områdets svaga stöd i dagens modell, som endast innefattar 1,3 % av den totala fördelningen. Vi ställer oss därför frågan varför villkoren för att bli upptagen i modellen ser så olika ut i olika regioner, och håller med utredningens konstaterande om hur “nuvarande system inte är fullt ut transparent i hur nya verksamheter ‘kommer in i modellen’, det vill säga får permanent finansiering” (s 218).

Den kollektiva hjärnan ställer sig bakom föreslagen ändamålsbestämmelse att samverkan på kulturområdet ska bidra till ”ett rikt och varierat kulturliv i hela landet”.

Den kollektiva hjärnan vill stödja det remissvar som inkommit från paraplyorganisationen Bildkonst Sverige, där även vi är medlemmar.

I vårt svar på SOU 2023:58 vill vi särskilt framhålla följande:

- 7.5 Fria kulturlivet och kulturskaparna i modellen

Den kollektiva hjärnan vill understryka vikten av att bibehålla en nationell dialogpart, framför allt på grund av myndigheternas expertis. Vissa av våra medlemmar, som erhåller verksamhetsbidrag, saknar motsvarande kontinuerliga dialog med sin region som de offentliga institutionerna. Detta försämrar möjligheterna att diskutera bland annat kostnaderna för att bedriva verksamheten och påverkar potentiella uppräknings.

- 9.1 Ett vidgat system för kultursamverkan

Eftersom bildkonstens infrastruktur, i brist på stora organisationer, bygger på fristående kulturverksamheter, är det positivt om verksamheter utan offentlig huvudman kan få stöd via kultursamverkansmodellen. Men ett dilemma för de fria arrangörer som får stöd via modellen idag är att de inte får vara med och förhandla om hur mycket de får och när de väl är med kan de inte söka medel till det fria konstlivet från Kulturrådet. Det betyder att de kan hamna i en inlåsning där medlen inte täcker ens grundläggande omkostnader. Det är därför viktigt att det kontinuerligt sker en förhandling om tilldelade medel och förväntade resultat.

Vi ser samtidigt med oro på hur nedskärningarna inom fältet skadar möjligheten till långsiktiga relationer mellan kommunala och regionala tjänstemän och våra medlemmar. Om en övergång till kultursamverkansplaner innebär att regioner och kommuner i högre utsträckning får välja när de har dialog, riskerar det att innebära en minskad dialog med fria aktörer. Minskad dialog gör det ännu svårare för nya aktörer inom bild och form att komma in, minskar möjligheten att fånga upp kulturlivets behov och påverkar därmed kvaliteten i planerna samt ökar risken för regional styrning över aktörerna.

- 9.2 Villkor för fördelning av statsbidrag

Den kollektiva hjärnan tillstyrker förslaget om att inför ett särskilt krav på att freda den konstnärliga friheten i samverkan mellan det fria kulturlivet och kommun, region och stat.

- 9.3 En breddad modell med en ny anslagsstruktur

Den kollektiva hjärnan tillstyrker förslaget om att de tidsbegränsade utvecklingsbidragen behålls, eftersom de har stor betydelse för våra medlemmar.

Den kollektiva hjärnan motsätter sig förslaget om att löpande statsbidrag ska fördelas genom historiska nyckeltal. Problemet är att bildkonsten systematiskt har åsidosatts i uppbyggnaden av landets kulturella infrastruktur och denna åsidosättning skulle i och med detta förslag konserveras. I och med detta förslag begränsas dialogen med övriga professionella aktörer ytterligare och regionernas makt över konstarrangörerna förstärks. Den kollektiva hjärnan förstår dock utredningens vilja att genom förslaget synliggöra att stora delar av medlen redan är uppbundna i etablerad verksamhet.

- 9.5 Utvecklade dialogformer

Liksom Bildkonst Sverige anser *Den kollektiva hjärnan* att förslaget är otydligt formulerat. Om förslagets fokus ligger på att även inkludera kommunerna i dialogen så är det positivt, så länge rätt kompetens finns. Om konsekvenserna av förslaget är att kravet på regioner och kommuner att samråda med det fria kulturlivet och de professionella kulturskaparna för att fånga upp kulturlivets behov minskar är det negativt.

Carl Oscar Sjögren
ledamot, Den kollektiva hjärnan

Caroline Malmström
ledamot, Den kollektiva hjärnan

Medlemmar i Den kollektiva hjärnan 2024:

Art Lab Gnesta
Backbeatbolaget KONST
Brunåkra
Candyland
Cyklopen
Fisksätra Museum
Färglabbet i Sunne
Galleri Box
Galleri CC
Galleri Rostrum
Galleri Svarta Gran
Galleri Syster
Gylleboverket
Homografiska Museet
Hållnäs konstkoloni
Hägerstensåsens medborgarhus
Ifö Center
Institutet
IntraGalactic arts collective
Kollegium
Kolonin
Konstepidemin
Konstfrämjandet Jämtland
Konsthall 323
Konsthall C
Kultivator

Kulturbärarna
Köttinspektionen
Maretopia
Mossutställningar
Naivité
Not Quite
r a k e t a
Rejmyre Art Lab
Röstånga Konsthall
Skogen
Skånes konstförening
The Non Existent Center/Ställbergs gruva
UNICORN – Artists in Solidarity
Uppsala Konstnärsklubb
Verkligheten
Österängens Konsthall